

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens Quæstiones à XXVII. vsque ad LXIV. & à Quæstione CVI.
vsque ad CXIV.

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1620

Opinio Gregorij Ariminensis. c. 1.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81000)

secretum alterius quoniam in eis propinquæ essent secundum locum, non alia ratione, nisi quia secretum unius non est in alio: ergo necessaria conditio est ad hoc, ut intelligatur secretum cordis, esse ut in subiecto in eo, à quo debet intelligi. Ex quibus constat, ita Gregorium amplecti communem sententiam, ut alia ratione, quam S. Thomas eam confirmet.

Verum Gregorij ratio firmum fundamentum non habet. Nam quamvis ut facultas sentiens operetur, non sufficiat virtus naturæ ipsius, & natura obiecti proprii, sed necessarius sit aliquis modus, nempe propinquitatis: hinc tamen non recte colligitur, modum necessarium ad hoc, ut cognoscatur secretum cordis, esse, quem assignavit Gregorius. Primum quidem in visu, & in aliis facultatibus, & sensibus externis requiritur loci propinquitatis, ea tamen ratione, ut sensibile speciem suam in potentiam immitat: ea vero semel in facultate recepta propinquitatis loci necessaria non est ut supra disputatione 207. cap. 3. probavimus. Sed quamvis necessaria esset, tantum requireretur ut operatio sensus aliquo modo terminaretur. Deinde cum addit Gregorius, modum necessarium, ut secretum cordis cognoscatur, esse, existere in eo, à quo debet intelligi: vel ipse id assumit in sua ratione, vel ex doctrina illa priori colligit. Si assumit, friuola sit eius ratio, eo quod in ea assumit id, quod colligere debebat: tota enim controuersia in hoc est, an cognoscat unus Angelus secretum cordis non sui, sed quod in alio Angelo aut homine est. Cum igitur assumit Gregorius hoc modo, ut cognoscatur secretum cordis, oportet, ut sit in eo, à quo debet cognosci, contradictoriam oppositæ opinionis assumit. Postremo id, quod adducit in confirmationem de anima, quæ simul cum alia anima aut Angelo esset, nullius momenti est. Ideo enim anima nostra dum est in corpore, non intelligeret aliam animam, aut Angelum, cum qua simul esset, quia quando in corpore est, indiget speciebus per sensus acquisitis. Et quia secretum cordis alterius animæ aut Angeli non immitteret sui ipsius species in sensus, etiam si alia anima loco propinqua esset, ut patet ideo non cognosceretur secretum illius. Idemque de secreto Angeli existentis simul cum anima in eodem corpore, & ob eandem rationem dicendum est. Distantia vero, vel propinquitatis loci, ut intelligatur, vel lateat secretum cordis, vel alia res, nihil omnino conferre potest: imo vero in eis ipsi intellectui tanquam subiecto, nihil interest: siquidem intellectus noster habens habitus, & species ipsas, non intelligit proprio conceptu, sed per discursum ex sensibilibus: ergo quævis secretum Angeli in intellectu animæ nostræ poneretur, nihilominus illud non intelligeretur certo & proprio conceptu. Exemplum igitur Gregorij nihil roboris habet.

Quod si aliquis sequatur sententiam Durandi, qui putat, nostrum intellectum, & Angelicam nihil cognoscere per species, sed proxime per se ipsum: saltem negare non potest, animam nostram indigere operatione sensus, ut aliquid intelligat: cumque secretum cordis Angelici aut humani nequeat à nobis sensu percipi, etiam si loco propinquum sit: fieri non poterit, ut intellectu cognoscatur. Concedimus itaque Gregorio, ut res quæ intelligibilis est, cognoscatur, necessarium

Vasquez in 1. p. tom. 2.

esse existere in eo, à quo debet cognosci, quia secretum cordis à nullo alio, quam ab eo, cuius est, sciri potest: id enim Scriptura & Patres docent. Ceterum ratio Gregorij ad hoc probandum nullius momenti est.

CAPUT X.

Judicium auctoris in presenti controuersia.

MEa quidem in hac re sententia est, nihil ratione philosophica efficaciter posse probari: id quod hæcenus aliqua ex parte monstratum est: nulla enim ex rationibus allatis sufficienter ostendit, secretum cordis unius Angeli, aut hominis ab alio non posse cognosci. Nec mirum est: cum enim natura intellectus Angeli non sit nobis satis perspecta, vix intelligere possumus, quid valeat virtute sua cognoscere, nisi ex Patribus, & Scriptura id deducamus: quare sola ratione naturali ducti plene intelligere non valeamus, quarum rerum debeantur illi species naturaliter & quarum non habeat. Nihilominus cum nobis constet: ex Patribus, & Scriptura, secreta cordium nostrorum ab Angelis non cognosci, non est dicendum cum Soto, hæc secreta natura sua nota esse cuicumque Angelo & à Deo solo impediri, ne cognoscantur, ut cap. 2. probatum est. Quo circa ex sola Scriptura, & Patrum doctrina nobis constat secretum cordis humani non esse intra latitudinem obiecti naturalis intelligibilis ab Angelo. Ex quibus ad rationem Scoti, & aliorum, qui contendunt, suapte natura tale secretum ab Angelo cognosci posse, facile responderetur. Dicimus enim, etiam si sint ordinis naturalis, & creati, non supernaturalis: ideo ab Angelo non percipi, quia non omne creatum est obiectum naturale intellectus Angelici ut supra etiam de futuris dicebamus. Quod quamvis ratione naturali non constet, ex doctrina tamen Patrum, & Scripturæ, adiuncta optima ratione, quam capite 2. confecimus, fateri cogimur. Superest tamen, ut seq. disput. explicemus, quid nomine secreti vel cognitionem cordis intelligamus.

42. Nihil in hac re potest ratio philosophica convinci.

43. Constat tamen nobis ex scriptura.

43.

DISPUT. CCX.

Quid sit cogitatio, aut secretum cordis, quod Angelus suapte natura scire non valet.

Opinio Gregorij Arimin. cap. 1.

Non eodem modo de assensibus, & de cogitationibus sentiendum, probabile nonnulli existimant, c. 2.

Oppositiones contra prædictam sententiam, c. 3.

CAPUT I.

Opinio Gregorij Arimin.

EX hac controuersia pendet tum superioris plena intelligentia, tum etiam perfecta motitia locutionis, qua Angeli sibi mutuo secreta cordis sui aperiant. De qua re Scholastici non multum differuerunt. Est igitur præsens controuersia, quid per secretum cordis hominis, aut Angeli debeat intelligi. Doctores citati in præcedenti disputatione pro communi sententia, videntur intelligere per secretum cordis cogitationes intellectus, & affectus voluntatis. De cogitationibus autem sensus interioris non loquuntur.

Y y 3

tur.

tur. Vtrum autem per secretum intelligatur etiam ipsamet cogitatio intellectus, quatenus cogitatio est, an ea sola ratione qua pendet ex affectu voluntatis, ipsi non explicant. Greg. tamen Arim. loco citato ex eisdem locis Scripturæ superius allegatis contendit probare, secretum cordis non tantum esse affectum voluntatis: sed etiam cogitationes intellectus non modo quatenus pendet ex voluntate libera in hunc vel in alium finem, sed etiam quatenus cogitationes sunt. Nam Matth. 9. dicitur. Cum vidisset Iesus cogitationes eorum, &c. Ex quo loco, inquit Hieronymus, Christi diuinitatem sufficienter probari: quia Dei proprium est, cogitationes cordis intueri. Eo autem loco non de affectibus, aut de intentione, sed de cogitatione sermo est. Deinde 1. Paralip. cap. 28. dicitur, Omnia enim corda scrutatur Dominus, & universas mentium cogitationes. Vbi non solum Deo tribuitur, ut ei proprium & peculiare intelligere & intueri affectus nostræ voluntatis, sed etiam cogitationes mentis nostræ.

CAPVT II.

Non eodem modo de affectibus, & de cogitationibus sentiendum, probabile nonnulli existimant.

Aliis vero non improbanda omnino ratione videtur alio modo de cogitationibus quoad ipsarum substantiam, quatenus cogitationes sunt talis obiecti, quam de affectibus voluntatis philosophandum esse. Quam sententiam fuisse quorundam Theologorum, refert Durandus. Et quamvis Sanctus Thomas, Caietanus, & Thomista in hoc articulo eodem modo loqui videantur de cogitationibus intellectus, & de affectibus voluntatis: eorum tamen ratio non probat cogitationes cordis humani secundum substantiam Angelo occultas esse, sed solum quatenus pendet ex libera voluntate, in quam solus Deus efficaciam habet. Qua ratione colligunt, ea quæ sunt libera, quatenus libera sunt, esse ignota Angelo. Nam cum cogitationes intellectus secundum substantiam suam sint à causa naturali non minus, quam motus de ambulandi, & eodem modo pendeat ex voluntate, ex horum doctorum sententia sequitur, eodem modo cogitationes intellectus esse obiecta intellectus Angelici, sicut etiam est motus ipse deambulationis, nempe quoad substantiam suam naturalem, non quoad libertatem, solum autem affectum, utpote natura sua elicito à potentia libera, etiam secundum substantiam suam non esse naturale obiectum Angelici intellectus. Eodem etiam pacto de cogitationibus sensuum, & imaginationis dicendum videtur. Nam licet pendeant ex voluntate, & ea ratione cognosci ab Angelo nequeant: tamen secundum se sunt entia naturalia, hoc est, à facultate naturali, & non libera; eodem prorsus modo, quo sunt cogitationes sensuum: cogitationes autem intellectus esse spirituales nihil obstat, quo minus ab intellectu Angelico cognosci possint, sicut sunt: intellectus enim non minus spiritualia, quam corporalia intuetur.

Hinc opinionioni faveat Argenti.

His doctoribus pro hac opinione adde etiam Argentinam, qui, ut cap. 3. præcedentis disputat. vidimus, concedit, cogitationes vnius Angeli cognosci ab alio, quid sint, & de quo obiecto sint: tamen sub ratione compositionis, & divisionis non cognoscantur, ut hac ratione saluet secretum

ARTIC. IV.

aliquid, quod soli deo suprà natura notum esset sine qua multo melius etiam saluari potest, ut infra videbimus. Deinde accedit Hieronymus, qui, ut vidimus cap. 1. disputations præcedentis, fatetur cognosci ab vno Angelo cogitationes alterius, quid sint, & circa quid sint, & vtrum affirmatus an negatus: non autem circa quid intentionis operentur. Deinde huius sententiæ planè est Hecianus, dum concedit cogitationes cordis vnius Angeli esse notas alteri, non tantum quid sint, & circa quid sint, sed etiam vtrum sint affirmati, an negationes, imò idem de affectibus voluntatis asserit: solum vero intentionem voluntatis esse occultam. Tamen in hoc, quod affectus de affectibus, eius sententia probanda non sit: quia male ipse distinguit intentionem ab effectu voluntatis, ut cap. 4. præcedent. disputat. offendimus. nemum hanc opinionem noster Alphonsus deca magister meus, & in nostro Collegio Complutensi primus ac dignissimus Theologie Professor publice docuit Anno 1571. quamobrem neque improbabilem ego censere, tamen aliorum de ea re iudicium libentius audire: eius autem probabilitatem hæc suadet.

Primum, quia nulla videtur esse differentia inter cogitationes cordis, quæ solum libere sunt extrinsece ex imperio voluntatis motus, & cogitationes sensus, aut motum localem, quem progressivum in homine vocamus: quis autem negabit, cogitationes imaginationis in homine, & motus locales esse notas cuicumque Angelo, etiam si intentio ex qua procedunt, occulta sit: deinde ratio S. Thom. & aliorum, ut paulo ante dicebam, solum probat, affectus voluntatis secundum se ignotos esse Angelis, cogitationes vero ea duntaxat ratione, quæ ex affectu pendet, hoc est, prout in vnum, vel alium finem diriguntur, ad vnum vel ad alium finem movent. Porro cum ratione philosophica in hac re vix aliquid probari possit, ut capite vltimo superiouris disputationis diximus, sed solum asserendum hæc secretum cordium occultum esse Angelis, ut testimonia Scripturæ & Patrum sacrosanctissima; si hæc vix omnia saluari possent, optimusque & congruus modus locutionis inter Angelos traderetur, quæ multis aliis modis vix sine incommodo explicatur, aut defenditur hæc sententia improbabilis censui non deberet. Quod si secundum sententiam Henrici posset distingui intentio animi ab affectu, fortasse non videretur contra Scripturam asserere, eodem modo affectus, sicut etiam cogitationes secundum intentionem deo referantur. Ceterum cum in bona philosophia talis distinctio committitur, ideo sententia Henrici ea parte omni probabilitate videtur destituta.

Ostendamus igitur, eum modum philosophandi, quem diximus, Scripturæ testimoniis non aduersari, etiam si diceremus cogitationes cordis quoad substantiam quatenus cogitationes tales sunt, notas esse Angelis, intentionem autem, eandem, & ipsas cogitationes, quatenus sub intentionem cadunt, vel quatenus illius causa considerantur intellectum Angeli. Quamvis cogitationes absolute sumptæ nihil aliud sint quam operationes intellectus: tamen cum dicuntur cogitationes cordis, secundum phrasim Scripturæ significatur cogitationes cum affectu, & tali intentione: